

[Niels Helveg Petersen.]

private erhverv kan leve op til en eksportstigning på 5-6 pct. om året målt i faste priser. Hvis vi ydermere lægger beslag på ressourcer til et boligbyggeri af uforandret størrelse, er der til rest til privat og offentligt forbrug en betydelig lavere stigning, end vi har været vant til. Vi har været vant til en stigning i det private forbrug i gennemsnit på op imod 5 pct.; der vil ikke være mere end 2 pct. i den kommende periode. Vi har været vant til en stigningstakt i de offentlige udgifter på $7\frac{1}{2}$ pct. i gennemsnit i 1960erne; der vil ikke være mulighed for en højere stigningstakt end de $4\frac{1}{2}$ pct.

Nu kan man diskutere vore tal, og man kan også sige, at vi måske har udtrykt det for præcist, at det ikke kan lade sig gøre at sige det så nøjagtigt. Vi har gjort os en bestræbelse, vi har angivet en størrelsesorden. Og det er det, jeg savner i det socialdemokratiske oplæg, for dér taler man om en vis rimelig udvidelse af det private forbrug. Hvad er det for noget? Man taler om, at stigningstakten i de offentlige udgifter må bremses. Hvad er det for noget? Jeg går ud fra, at man ikke skal tage det efter ordlyden — at bremse stigningstakten er jo nul — men at der skal være plads for en stigning i det offentlige forbrug. Men hvor stor en stigning? Bare cirka! Det ville være meget nyttigt for den politiske debat, hvis vi kunne få oplyst, hvilke størrelsesordener man har haft i tankerne, da man talte om en rimelig stigning i det private forbrug, og da man talte om at bremse stigningstakten i de offentlige udgifter. Jeg vil i hvert fald ikke undlade at efterlyse disse oplysninger, fordi jeg tror, det har betydning for den politiske debat og for befolkningens reelle mulighed for at tage stilling til forskellige former for politik, som er fremlagt.

Opgaven i den økonomiske politik i de kommende år vil blive meget vanskelig. Det vil blive en balancegang, hvor man på den ene side skal holde den høje beskæftigelse — det er vi enige om — men hvor man på den anden side skal forhindre, at der skabes et indre efterspørgselspres, som fører til forøget import og dermed til en ødelæggelse af vore muligheder for at skabe ligevægt på betalingsbalancen. Det vil kræve overordentlig stor agtpågivenhed og nøgternhed at gennemføre en sådan politik. Det vil også

kræve en indsats på mange lovgivningsområder. Det vil kræve, at man udformer en industripolitik, hvor man går ind i nye former for samarbejde mellem stat og erhvervsliv. Det vil kræve, at bestræbelserne for at give de ansatte øget medindflydelse styrkes. Det vil kræve andre former for kapitaltilførsel til virksomheder. Jeg tror ikke, det nuværende system fuldt tilfredsstillende klarer den opgave at føre ny kapital til nye og nystartede virksomheder. Jeg tror, at der i høj grad kan være behov for overvejelser af, om vor kapitalpolitik på det punkt er rigtig.

Jeg noterer mig her, at socialdemokratiet foreslår et kapitalmarkedsråd, der skal arbejde ud fra visse generelle retningslinjer. Et råd løser jo ikke i sig selv noget problem; det løser ikke noget kapitalproblem; at nogle mennesker sætter sig til at snakke sammen. Afgørende er det jo, hvilke retningslinjer man skal følge, og på dette punkt savner det socialdemokratiske oplæg totalt en nærmere uddybelse. Jeg ville meget gerne høre, om det ikke kan lade sig gøre at lokke ud af socialdemokratiet: hvad er det for generelle retningslinjer, og hvilke former for virksomhed? Man siger, det skal være virksomheder, som er i ekspansion, og jeg forstår, det skal være eksportvirksomheder. Men hvilke virksomheder skal i så fald udelukkes fra at få en forøget kapitaltilførsel?

Vi ønsker, at en ændring af de faglige grunduddannelser kommer meget højt op på ønskesedlen for de kommende års uddannelsespolitik. Vi tror, at der på dette punkt er sket store forsømmelser, og at lærlingeuddannelsen i meget høj grad trænger til en grundlæggende revision. De mange fag må samles i nogle få færre hovedgrupper, der vil give større smidighed i tilbud til de unge, give dem mulighed for at vente længere med at vælge endeligt og give mulighed for at stykke en uddannelse sammen på flere forskellige måder, end man kan i dag.

Vi ønsker også, at der i arbejdsmarkedspolitikken skal gøres en indsats for at skabe den størst mulige frihed for den enkelte og smidighed i udviklingen. Vi ønsker indført en omstillingsydelse, hvor samfundet lever op til sin forpligtelse til at hjælpe de mennesker, der udsættes for et erhvervsskifte, hvilket jo vil blive mere og mere almindeligt